

Sandra Švaljek*

JURAJ PADJEN
(1. 1. 1925. – 27. 12. 2012.)

Dr. sc. Juraj Padjen, znanstveni savjetnik i *emeritus* Ekonomskog instituta, Zagreb umro je 27. prosinca 2012. godine, a rođen je na Novu godinu 1925. u Rakovici gdje je završio osnovnu školu. Gimnaziju je pohađao u Zagrebu, a školovanje nastavio na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Nakon toga zaposlio se 1949. godine na Radio Zagrebu kao ekonomski komentator, te je bio više puta nagrađivan za uspješno praćenje ekonomskih zbivanja i pisanje o njima. Od 1961. do 1963. godine radio je u Ekonomskom institutu Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, a potom prešao u Ekonomski institut, Zagreb. Tu se posvetio prostornim aspektima ekonomike, a osobito ekonomici prometa. Godine 1965. obranio je doktorsku disertaciju pod naslovom „Proces stapanja gospodarstva Istre s njenim zaleđem“. Iz odabira teme doktorske disertacije vidljivo je da je već rano osim ekonomike prometa, njegovu pozornost u istraživačkom smislu privukla Istra kojom se mnogo i često bavio tijekom čitava svojega radnog vijeka.

Tijekom rada u Institutu dr. Padjen nije prestajao usavršavati se i školovati, te je često odlazio na stručna usavršavanja i studijske boravke u inozemstvu. Tako je lučku politiku izučavao u Belgiji, Njemačkoj i Nizozemskoj, planiranje gradova i gradskog prometa u Austriji i Velikoj Britaniji, a regionalnu ekonomiku u Sjedinjenim Američkim Državama. Stoga ne čudi da njegovi radovi nisu zaostajali za radovima njegovih zapadnoeuropskih suvremenika, te da je neke svoje radove objavio na engleskom jeziku, u inozemnim publikacijama pa čak i u koautorstvu s vodećim europskim stručnjacima za ekonomiku prometa i prometnu politiku.

* S. Švaljek, dr. sc., ravnateljica Ekonomskog instituta, Zagreb (E-mail: sšvaljek@eizg.hr)

U sedamdesetim i osamdesetim godinama sudjelovao je u brojnim istraživačkim projektima Ekonomskog instituta, Zagreb. Tu treba istaknuti projekt o uređenju industrijskih zona u lukama, projekt izrade prostornog plana Zagrebačke regije, projekt o izboru alternativnih rješenja za autocestu Rijeka-Trst, zatim projekt izrade Generalnog prometnog plana Zagreba i projekt o osnovama dugoročnog razvoja Grada Zagreba. Sudjelovao je i u pripremi koncepcije dugoročnog razvoja prometa u SR Hrvatskoj, znanstvenih osnova dugoročnog razvoja SR Hrvatske, koncepcije i mehanizama politike strukturnog prilagođavanja i u istraživanju o optimiziranju magistralne cestovne mreže u SR Hrvatskoj. S tim su projektima povezani i neki od njegovih najznačajnijih znanstvenih radova, kao što su knjige „An Evaluation of the Economic Efficiency of Alternative Routes for the Rijeka-Trieste Highway“ iz 1973. te „Osnove prometnog planiranja“ i „Optimiziranje magistralne cestovne mreže u SR Hrvatskoj“ iz 1986.

Iako je dr. Padjen bio izuzetno posvećen svojoj obitelji, a u mirovini posebno unucima, niti nakon umirovljenja nije se prestao baviti znanstvenim radom. Dapače, u toj je svojoj životnoj fazi napisao veći broj znanstvenih radova, a 2003. godine i knjigu „Prometna politika Hrvatske“ koju možemo smatrati krunom njegova bavljenja ekonomikom prometa i prometnom politikom.

Dr. sc. Padjen na mnoge načine utjelovljuje Ekonomski institut, Zagreb u kojem je radio dugi niz godina. Iako nikada na najvišim funkcijama, dr. Padjen je svojim djelima oblikovao Institut kakav danas jest i kakvim se ponosimo. S mnogo upornosti i ustrajnosti njegovao je znanstveno područje regionalne ekonomike, vodio Odjel za prostornu ekonomiju te brinuo da se njegovi članovi razvijaju u različitim dijelovima ove specifične discipline. Iako se regionalna ekonomika uglavnom nije izučavala na domaćim sveučilištima, Institut je tako postalo mjesto s najvećom koncentracijom znanstvenika koji su regionalnu ekonomiku poznavali i prakticirali na svjetskoj razini. Zalagao se za znanstvenu suradnju s ponajboljim inozemnim regionalnim ekonomistima te inzistirao na nabavi i proučavanju inozemne relevantne literature. Čak i u vremenima kada je to objektivno bilo teško, nalazio je načina da članovi Odjela prostorne ekonomije sudjeluju na međunarodnim skupovima najvažnijim za stručno napredovanje te organizirao međunarodne konferencije u zemlji. Kao izuzetno aktivan član Europskog udruženja regionalnih istraživanja bio je jedan od osnivača njegova hrvatskog ogranka.

Njegovo bavljenje regionalnom ekonomikom, a osobito prometom imalo je izražen primijenjeni, pa čak i društveno angažirani karakter. Budući da je bio priznat kao jedan od vodećih eksperata za regionalnu politiku, ekonomiku prometa i prometnu politiku, kao član stručnih radnih tijela svoja je znanja ugradio u razvoj većeg dijela danas ključne hrvatske prometne infrastrukture, kao i u urbani razvoj Grada Zagreba. U tom svojstvu zalagao se prije svega da prometna infrastruktura bude u funkciji uravnoteženog ekonomskog razvitka zemlje, kao

i da se pri njezinoj izgradnji poštuje načelo ekonomske opravdanosti, odnosno isplativosti.

Dr. sc. Juraj Padjen bio je moj prvi mentor i uzor. Kao zaljubljenik u Istru i dugogodišnji suorganizator znanstvenog skupa „Susreti na dragom kamenu“ uputio me da svoj prvi rad posvetim upravo Istri, regiji koja je njemu bila stalno nadahnuće. Tom me prilikom podučio važnosti jasnog i preciznog izražavanja koje je jednako važno u ekonomskoj struci kao i svakoj drugoj. Sam je, kao dugogodišnji vrstan novinar, i više nego njegovi ostali kolege vodio brigu o tome da ono što napiše ne bude razumljivo samo uskom krugu poznavatelja struke, nego i mnogo široj publici. Napisao je mnogo djela – velik broj znanstvenih članaka i priloga u zbornicima, bio je koautor šest knjiga i autor tri monografije. Stoga ne čudi da je za svoj predan i plodan znanstveni rad primio brojne najviše nacionalne znanstvene nagrade. Od njih posebno ističem nagradu Bartol Kašić u području društvenih znanosti te odlikovanje redom Danice Hrvatske s likom Ruđera Boškovića koje je primio 1998. godine.

Prije dva desetljeća, kada sam počela raditi u Institutu, pripadao je generaciji starijih znanstvenika. Dr. Padjen, kao i njegovi kolege iz iste generacije, pamtio je vrijeme nastajanja i formiranja Instituta te bio svojevrstan most između osnivača Instituta i nove generacije istraživača. Nastavljajući tradiciju njegovih pionira, u Institut je ugradio svoju posvećenost ekonomskom istraživanju te zajedno sa svojim suvremenicima utjecao na nastanak institucije kakvu smo zatekli, i koju su nam predali s punim povjerenjem da ćemo znati čuvati onakav Institut kakvog su oni stvarali.

Ta je institucija bila mjesto u kojem se njegovala i poticala slobodna rasprava, zauzimanje stavova čvrsto utemeljenih na teorijama, činjenicama i istraživačkim uvidima, ali i uvažavanje različitog viđenja stvari. Prilikom često žestokih razmjena mišljenja u kojima je sudjelovao, dr. Padjen igrao bi osobito važnu ulogu. U situacijama kada bi stajališta izgledala beznadno nepomirljivima, on bi pronalazio način da trezvno i objektivno sumira, zaokruži raspravu, prihvati nepobitne dijelove svakog izloženog stava i izvede neočekivano kompromisne zaključke. Bio je miran i nenametljiv, i svojom je posebnom uravnoteženošću u institucijsku kulturu našeg Instituta nesvjesno ugradio duh tolerancije i beskonfliktnog rješavanja problema. Nadam se da ćemo mi, koji smo i dalje tu, znati sačuvati takvu kulturu i prenijeti je na nove naraštaje.